

LAUSUNTO

Helsinki 9.9.2024

EDUSKUNNAN SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

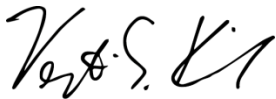
Viite: lausuntopyyntö 3.9.2024

Asia: HE 72/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveyspoliittinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 230 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja: lakimies Kirsi Väättäminen, kirsi.vaatamoinen@soste.fi, 040 839 7913

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

SOSTE kiittää sosiaali- ja terveysvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta annetun lain 5 §:ää siten, että valtionavustusten takaisinperintä siirretään sosiaali- ja terveysministeriöltä Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) tehtäväksi. Esityksen mukaan tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti keventää hallinnollista taakkaa.

SOSTE kannattaa hallituksen esitystä. Ehdotettua muutosta pidetään tarkoituksenmukaisena, koska se selkeyttää ja siten otaksuttavasti myös nopeuttaa takaisinperintäprosessia. Se ei kuitenkaan pääsääntöisesti vähennä hallinnollista taakkaa avustuksen saajilta.

Hallitusohjelma tavoittelee hallinnollisen taakan keventämistä paitsi julkisesta hallinnosta myös ennen kaikkea hallinnon suhteessa muihin yhteiskunnallisiin toimijoihin, kuten kansalaisjärjestöihin. Juuri hyväksytyssä kansalaisjärjestöstrategiassa todetaan, että hallinnollisen taakan keventämisen tavoite korostuu valtionavustussäästöjen myötä, jotta kansalaisjärjestöt voivat kohdentaa säästöjä hallintoon ja välttää säästöjä toimintaan. Tavoitteeseen nähden nyt esitetty muutos on täysin riittämätön.

Sosiaali- ja terveysjärjestöille myönnettäviä avustuksia koskevassa prosessissa on identifioitu useita kohtia, joissa hallinnollista taakkaa voidaan vähentää. Kaikki niistä eivät välttämättä vaadi lakimuutoksia. Konkreettinen esimerkki on yleisavustusten käyttö. Hallitusohjelman kehysriihen pöytäkirjamerkintöjen mukaan tavoitteena on painottaa valtionavustustoimintaa yleisavustuksiin hankeavustusten sijaan. Tällä voisi olla, mutta sillä ei kuitenkaan ole hallintoa keventävää vaikutusta, ellei samalla vähennetä yhdelle hakijalle myönnettävien yleisavustusten määrää kokoamalla useampia avustuksia yhteen.

Tällä hetkellä yhdellä sote-järjestöllä voi olla toistakymmentä erillistä yleisavustusta (kohdennettua yleisavustusta). Niistä jokaista järjestön pitää hakea, käyttöä seurata ja siitä raportoida vuosittain erikseen. Hallinnollinen taakka on moninkertainen yhteen yleisavustukseen verrattuna. Myös esimerkiksi talousarviomuutoksiin, hyväksyttäviin kustannuksiin, lahjoitusten käsittelyyn ja raportointivelvollisuuksiin liittyy menettelyjä, joita voisi keventää joko tulkinta- ja menettelytapojen tai säädösmuutosten kautta.

SOSTE esittää, että sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa mietintönsä perusteluissa pitävänsä välttämättömänä, että sosiaali- ja terveysministeriö käy viipymättä käydä läpi nykyiset avustusmenettelyt sen arvioimiseksi, miten niihin liittyvää hallinnollista taakkaa voidaan järjestöjen osalta keventää muutenkin kuin nyt ehdotetulla pykälämuutoksella ja että työhön on syytä ottaa mukaan myös avustuksen saajien edustus. Jos ministeriö päätyy arvioinnissaan siihen, että mahdolliset kevennykset edellyttävät säädösmuutoksia, ministeriön on syytä laatia niitä koskeva muutosesitys.